

Sygn. akt VU 81/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Adam Bojko

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku B. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania B. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 11 stycznia 2016 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy B. O. prawo do emerytury od dnia (...) 2016 roku.

Sygn. akt V U 81/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 stycznia 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił B. O. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W dniu 15 stycznia 2016 roku wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji. W odwołaniu wniósł o zmianę decyzji poprzez przyznanie mu prawa do emerytury wraz z odsetkami przysługującymi od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, to jest od dnia (...) 2016 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, iż wnioskodawca na dzień 1.01.1999 r. udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat, w tym 13 lat, 3 m-ce i 28 dni okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał, że nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach następujących okresów:

- od dnia 1.06.1977 r. do dnia 30.06.1979 r. w (...)w P., oraz od dnia 8.08.1979 r. do dnia 10.11.1979 r. w T. – B., ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a ze świadectw pracy wynika, że pracował na stanowiskach kierowcy, kierowcy samochodowego;

- od dnia 1.08.1988 roku do dnia 20.08.1989 roku w (...), ponieważ sam zakład pracy w świadectwie pracy w warunkach szczególnych wykazał okres od 09.02.1980 r. do 31.07.1988 r. jako pracę w warunkach szczególnych;

- od dnia 5.11.1991 r. do dnia 31.07.1992 r. w (...)w R. oraz od dnia 30.05.1994 r. do dnia 31.12.1995 r. w (...) LTD w R., ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a ze świadectw pracy

wynika, że pracował na stanowiskach kierowcy. Wobec braku udowodnienia 15 –letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, brak jest podstaw do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca B. O. urodzony w dniu (...), złożył w dniu 29 grudnia 2015 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych I)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku organ rentowy uznał za udowodniony staż pracy wynoszący 25 lat, 2 miesiące i 2 dni, w tym 13 lat, 3 miesiące, 28 dni w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 11 stycznia 2016 roku k. 8 akt emerytalnych I, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 3 lutego 2010 roku k. 10, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 15 stycznia 2010 roku, k. 11, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 czerwca 1993 roku, k. 12, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 29 grudnia 2011 roku, k. 14 akt emerytalnych II)

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(niesporne)

B. O. w okresie od dnia 1 czerwca 1977 roku do dnia 30 czerwca 1979 roku był zatrudniony w Wojewódzkiej Spółdzielni Budownictwa (...) z siedzibą w P. na stanowisku kierowcy. Przedmiotem działalności Spółdzielni było wykonywanie robót budowlanych. Zatrudnieni kierowcy byli odpowiedzialni za dowożenie na teren placów budów materiałów budowlanych, takich jak pustaki, kruszywo, cement samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca wykonywał obowiązki kierowcy pojazdów marki S. typu wywrotka o masie około 6 ton. Odwołujący nie tylko dowoził materiały niezbędne dla prowadzenia robót budowlanych, ale i odbierał pojazdy ze S.. Wnioskodawca świadczył swe obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy, przez cały rok. Poza kierowaniem samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, nie wykonywał innych prac. Zdarzało się, że pracował jako kierowca w godzinach nadliczbowych.

(dowód: zeznania świadka R. F., nagranie od minuty 04:24 do minuty 10:23, zeznania świadka Z. G. od minuty 10:23 do minuty 16:12, zeznania wnioskodawcy od minuty 16:12 do minuty 26:50, protokół z rozprawy z dnia 17 czerwca 2016 roku, k. 21v – 22 akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1979 roku, k. 9 akt o kapitał początkowy, umowa o pracę z dnia 1 czerwca 1977 roku, angaż z dnia 1 czerwca 1977 roku w aktach osobowych)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać również z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wymagany okres zatrudnienia wynosi 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było wyłącznie spełnienie przez wnioskodawcę warunku posiadania wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w trakcie toczącego się postępowania tj. w dniu (...) 2016 roku ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących prace o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych niezwiązanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność niedysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 1 czerwca 1977 roku do dnia 30 czerwca 1979 roku w (...)w P. na stanowisku kierowcy był niesporny między stronami w świetle świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę.

Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, to jest czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach. Z dokumentów pracowniczych skarżącego w postaci świadectw pracy oraz angażów i zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w spornym okresie wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku kierowcy.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie od dnia 1 czerwca 1977 roku do dnia 30 czerwca 1979 roku w (...)w P., Sąd oparł się na dokumentach zawartych w aktach rentowych i aktach osobowych oraz na korespondujących z nimi zeznaniach świadków R. F. oraz Z. G., a ponadto na zeznaniach wnioskodawcy.

Należy podkreślić, że świadkowie w spornym okresie zatrudnienia pracowali razem z wnioskodawcą również na stanowiskach kierowców, a zatem dysponują bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat charakteru wykonywanej przez niego pracy. Świadkowie potwierdzili, że w całym spornym okresie wnioskodawca pracował jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto zeznania świadków na okoliczność pracy wnioskodawcy w (...)w P. są spójne z zeznaniami jakie złożył w tym zakresie odwołujący. Ustalony charakter pracy wnioskodawcy koresponduje również z przedmiotem działalności pracodawcy. Działalność (...)w P. polegała na wznoszeniu dużych obiektów budowlanych, co wymagało dostarczania na place budowy materiałów budowlanych. W tym celu Spółdzielnia posiadała własne samochody ciężarowe o masie powyżej 3,5 tony, wywrotki oraz pojazdy skrzyniowe. Kierowcy mieli przydzielone samochody. Jednocześnie ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...)w P. jeździł samochodami o ciężarze poniżej 3,5 tony. Nie był też kierowany do innych prac. Stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o ciężarze powyżej 3,5 tony.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca faktycznie przez cały sporny okres zatrudnienia w (...)w P., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Tego rodzaju praca została zaliczona do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Zważywszy, że to nie nazwa stanowiska pracy decyduje o szczególnych warunkach zatrudnienia, ale faktycznie wykonywane obowiązki, a wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...)w P., poza obowiązkami kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, nie wykonywał innych obowiązków, należało zaliczyć ten okres do pracy w szczególnych warunkach. Zaliczenie wyżej wymienionego okresu pozwoliło uznać, że wnioskodawca osiągnął wymagany staż pracy w warunkach szczególnych, który wynosi łącznie 15 lat, 4 m-ce i 27 dni.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł 25 lat, należało zmienić

zaskarżoną decyzję i przyznać wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od daty uzyskania wymaganego wieku wynoszącego 60 lat.

Odnosząc się do wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 20 sierpnia 2015 roku, sygn. akt V U 533/15 oddalającego odwołanie wnioskodawcy od poprzedniej decyzji organu rentowego odmawiającego przyznania mu prawa do emerytury, wskazać należy, że podstawą rozstrzygnięcia było nieosiągnięcie przez odwołującego w dniu wyrokowania wymaganego wieku emerytalnego. W związku z czym Sąd w tamtej sprawie nie badał spełnienia przez wnioskodawcę warunku posiadania wymaganego 15 – letniego stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.